

หัตยา กาญจนสมบัติ, ปณิศา คุ่มผล, นิธิรุจน์ เพ็ชรสินเดชากุล, กรรณา สุขเกษม, สุภาวรรณ วันประเสริฐ, ธนาภรณ์ ชินทวัน, สุทธาทิพย์ สมสนุก, กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล, นิรันดา ไชยพาน, สมโภชน์ ป้องกัน, อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์

ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 14 ระหว่างวันที่ 3-9 เมษายน 2559 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคสเตรปโตคอคคัส ซูอิส จังหวัดชัยภูมิ พบผู้ป่วยโรคสเตรปโตคอคคัส ซูอิส เสียชีวิต 1 ราย ชายไทย อายุ 49 ปี ขณะป่วยอาศัยอยู่ตำบลห้วยยายจิ๋ว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ อาศัยอยู่คนเดียวที่กระท่อมในไร่นาสำประหลัง มีประวัติป่วยโรคจิตเวช ขาดการรับยาต่อเนื่อง ตื่นสับสนและชอบรับประทานอาหารดิบเป็นประจำ วันที่ 27 มีนาคม 2559 มีผู้พบผู้ป่วยนอนนิ่งหมดสติอยู่หลังกระท่อม จึงได้นำส่งโรงพยาบาลเทพสถิต อาการแรกรับมีไข้สูง ความดันโลหิตสูง ซึม เรียกไม่รู้สีกตัว แขน ขา ด้านซ้ายเกร็ง ไม่ขยับ จึงส่งตัวเพื่อรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา แพทย์รับไว้รักษาในโรงพยาบาล ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ค่าความสมบูรณ์ของเลือด ฮีมาโตคริต ร้อยละ 43.9 ปริมาณเม็ดเลือดขาว 16,200 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร นิวโทรฟิลต์ ร้อยละ 92 ลิมโฟไซต์ ร้อยละ 2 เกล็ดเลือด 140,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ผลการตรวจทางเคมีในเลือดและการทำงานของตับ ค่ายูเรียไนโตรเจน (BUN) เท่ากับ 85, Creatinine เท่ากับ 2.65 ผลการตรวจการทำงานของตับ SGOT เท่ากับ 324 และ SGPT เท่ากับ 214 แพทย์เก็บตัวอย่างน้ำไขสันหลังส่งตรวจ พบเชื้อ *Streptococcus suis* แพทย์วินิจฉัย Streptococcus suis Meningitis วันที่ 28 มีนาคม 2559 ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น และเสียชีวิต เวลา 11.40 น. พบว่าเป็นผู้ป่วยรายแรกในพื้นที่

จากผลการสอบสวนโรค วันที่ 27 มีนาคม 2559 เวลาประมาณ 04.00 น. ผู้ป่วยได้ซื้อเนื้อหมูและเลือดดิบจากแม่ค้ารถเร่จำหน่ายอาหารในหมู่บ้าน เพื่อนำไปบริโภค ซึ่งรถเร่ได้ซื้อเนื้อหมูและเลือดดิบดังกล่าวจากแผงขายหมู ตลาดบ้านคำปึง ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ เพื่อจำหน่ายให้กับประชาชนใน 3 หมู่บ้าน ทีม SRRT อำเภอเทพสถิต ได้ดำเนินการป้องกันควบคุมโรคเบื้องต้น ในวันที่ 30 มีนาคม 2559 โดย 1) ค้นหาผู้รับประทานเนื้อหมู หมูสามชั้น ดับ เลือด ที่จำหน่ายในรถเร่ วันที่ 27 มีนาคม 2559

พบผู้ที่รับประทาน จำนวน 10 ราย ไม่พบผู้มีอาการป่วย 2) แจ้งสถานการณ์โรคให้แก่แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อการเฝ้าระวังผู้ป่วยในพื้นที่ 3) สื่อสารความเสี่ยง ให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ 4) ประสานงานกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอบำเหน็จณรงค์ ในการออกติดตามแผงขายหมู

2. เหตุการณ์ตกรน้ำ/จมน้ำ จังหวัดกำแพงเพชร

เหตุการณ์ตกรน้ำ/จมน้ำเสียชีวิต จำนวน 2 ราย เพศชาย อายุ 6 ปี และ 4 ปี สัญชาติไทย เกิดเหตุวันที่ 4 เมษายน 2559 บริเวณสระน้ำภายในวัดแห่งหนึ่ง ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้เสียชีวิตได้ตามญาติมาทำบุญที่วัดและได้วิ่งเล่นในบริเวณวัด ช่วงเวลา 11.00 น. มีผู้พบเห็นว่าเด็กทั้ง 4 คน ลงเล่นน้ำในสระดังกล่าว จนกระทั่งเวลาประมาณ 14.00 น. เด็กที่เล่นอยู่ข้างสระน้ำ 2 คน ได้วิ่งมาเรียกผู้ปกครองที่อยู่บริเวณวัดว่ามีเด็กจมน้ำ 2 คน ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันลงไปงมร่างเด็กทั้งสองคนขึ้นจากสระน้ำ และได้ตามพยาบาลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าไม้แดง เพื่อมาทำการฟื้นคืนชีพ เวลา 14.20 น. ประมาณ 10 นาที แต่ไม่สามารถช่วยชีวิตไว้ได้ วันที่ 6 เมษายน 2559 ทีม SRRT อำเภอเมือง ได้ดำเนินการสอบสวน ทราบว่าสระน้ำที่เกิดเหตุเป็นสระน้ำที่เกิดจากการขุดดินเพื่อไปสร้างถนน มีความลึกประมาณ 6 เมตร กว้าง 20 เมตร ยาว 25 เมตร ขอบสระมีความลาดชัน และไม่มีป้ายเตือน จึงได้ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อติดตั้งป้ายประกาศเตือน และเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์แรกในพื้นที่

3. โรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้า

เสียชีวิต จำนวน 1 ราย เพศชาย อายุ 52 ปี สัญชาติไทย อาชีพรับจ้างตัดจาก เย็บทางจาก และเก็บของเก่าขาย ไม่มีโรคประจำตัว ขณะป่วยอาศัยอยู่ตำบลบางซ่อน อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 ด้วยอาการกลืน

ลำบาก หนาวสั่น กลืนน้ำไม่ได้ เวลาล้างหน้า ล้างมือจะมีอาการใจสั่น ใจหวิว ผู้ป่วยให้ประวัติว่า เมื่อ 3 เดือนก่อน ถูกสุนัขขุมกัดมีแผลบริเวณคิ้ว โดยไม่ทราบว่าเป็นสุนัขตัวไหน ไม่ทราบข้อมูลเรื่องการล้างแผลหลังถูกสุนัขกัด และไม่ได้ไปพบแพทย์ ไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า วันที่ 2 เมษายน 2559 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบ้านโพธิ์ และในวันเดียวกันได้ส่งตัวไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลพุทธโสธร แพทย์รับไว้รักษาในโรงพยาบาล อาการ แกร็บ อุณหภูมิร่างกาย 37 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 128/69 มิลลิเมตรปรอท ชีพจร 96 ครั้ง/นาที No Stiff neck แพทย์ R/O โรคพิษสุนัขบ้า ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น และเสียชีวิตในวันที่ 3 เมษายน 2559 แพทย์ได้ตัดชิ้นเนื้อสมองของผู้เสียชีวิตส่งตรวจที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อตรวจหาสารพันธุกรรมไวรัสพิษสุนัขบ้า ด้วยเทคนิค Nested RT-PCR ให้ผลบวก วันที่ 3 เมษายน 2559 ทีม SRRT อำเภอบ้านโพธิ์ ได้ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ ทราบว่า ผู้เสียชีวิตเป็นผู้ป่วยรายแรกในปี พ.ศ. 2559 ของจังหวัด ฉะเชิงเทรา จากการสอบสวนพบว่า บ้านผู้ป่วยเลี้ยงสุนัขไว้หลายตัว ไม่ทราบประวัติการได้รับวัคซีน มีสุนัขจรจัดวิ่งเข้ามากัดสุนัขที่ผู้ป่วยเลี้ยงไว้ และได้ไปกัดคนอื่นอีกประมาณ 20 คน หลังจากนั้น ได้ถูกชาวบ้านจับและล่ามไว้และเสียชีวิตในวันต่อมา ไม่ได้ส่งหัวสุนัขตรวจ ทีมสอบสวนโรคได้ติดตามผู้สัมผัสกับสุนัขจรจัด จำนวน 20 คน เพื่อให้มารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และประสานงานกับปศุสัตว์อำเภอบ้านโพธิ์เพื่อติดตามสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ พร้อมกับให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคไข้ชิคา

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 7 เมษายน 2559 รายงานว่า ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึง 6 เมษายน 2559 มีรายงานการติดเชื้อไวรัสชิคาใน 62 ประเทศ/เขตการปกครอง โดยพื้นที่ที่มีรายงานการติดเชื้อในพื้นที่ที่ไม่พบยุงที่เป็นพาหะของเชื้อไวรัสชิคา ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าติดเชื้อผ่านทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ อาร์เจนตินา ชิลี ฝรั่งเศส อิตาลี นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา โดยพื้นที่ที่มีการระบาดล่าสุด คือ เวียดนาม

วันที่ 5 เมษายน 2559 กระทรวงสาธารณสุขเวียดนาม แถลงว่า ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัส ชิคา 2 ราย รายแรกเป็นหญิง อายุ 64 ปี มาจากเมืองญาจางทางใต้ของประเทศ หลังเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลด้วยอาการ ไข้ ปวดศีรษะ และ ผื่นคันที่ขา ผลทดสอบ

พบติดเชื้อไวรัสชิคา เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 รายที่ 2 เพศหญิง อายุ 33 ปี ตั้งครรภ์ 2 เดือน อาศัยอยู่ที่นครโฮจิมินห์ มีอาการผื่นคัน ตาแดง และเหนื่อยล้า ทดสอบพบติดเชื้อไวรัสชิคา ผู้ติดเชื้อไวรัสชิคาทั้ง 2 รายอาการคงที่ ทางกระทรวงเฝ้าติดตามญาติ พี่น้องและเพื่อนของผู้ป่วยแต่ยังไม่พบผู้ติดเชื้อไวรัสชิคาเพิ่ม และยังไม่มียางานว่าผู้ป่วยทั้ง 2 รายก่อนหน้านี้เดินทางออกนอกประเทศหรือไม่

2. สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ในระหว่างเดือนมกราคม - วันที่ 7 เมษายน 2559 มีรายงานการ ติดเชื้อไวรัสอีโบล่าใน 2 ประเทศ ได้แก่ โลบิเรีย และกินี โลบิเรียผู้ป่วยยืนยันรายล่าสุดนี้เป็นการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าขึ้นอีกเป็นครั้งที่ 3 ของประเทศ โลบิเรีย นับตั้งแต่มีการประกาศการระบาดครั้งแรกสงบลงเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2558 การระบาดครั้งล่าสุดของประเทศเริ่มในเดือนพฤศจิกายน 2558 สิ้นสุดวันที่ 14 มกราคม 2559 ประเทศกินีที่อยู่ใกล้เคียงกันมีการผู้ป่วยอีโบล่าเป็นกลุ่ม (cluster) ในจังหวัด Nzerekore ทางตอนใต้ของประเทศ

โลบิเรีย มีผู้ป่วย 1 ราย เพศหญิง อายุ 30 ปี มีประวัติเดินทางมาจากกินีเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2559 พร้อมกับลูก 3 คน อาศัยอยู่กับญาติในมอนโรเวีย เริ่มมีอาการในสัปดาห์ต่อมา ได้ไปรักษาครั้งแรกที่คลินิกท้องถิ่นและเสียชีวิตระหว่างทางไปโรงพยาบาลมอนโรเวีย เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 บุตรชายคนหนึ่งมีผลการตรวจเป็นบวกต่อโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ทำให้จำนวนของผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็น 2 ราย และเด็กชายดังกล่าวกำลังรักษาตัวอยู่ที่สถานดูแลผู้ป่วยอีโบล่าในมอนโรเวีย เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์กำลังสังเกตอาการของบุตรอีก 2 คนและน้องสาวผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด มีผู้สัมผัส 84 รายและอยู่ระหว่างการสังเกตอาการ

กินี ข้อมูลจากเว็บไซต์ CIDRAP ณ วันที่ 6 เมษายน 2559 รายงานว่ายอดผู้เสียชีวิตจากการระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศกินีเพิ่มสูงขึ้นถึง 8 ราย จากผู้ป่วยยืนยันทั้งหมด 9 ราย สำนักข่าว AFP รายงานว่า ผู้หญิงที่ติดเชื้อไวรัสอีโบลารายล่าสุดในการระบาดเป็นกลุ่มก้อนในประเทศกินี เสียชีวิตจากการป่วยที่ศูนย์รักษาโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในจังหวัด Nzerekore ทำให้ยอดผู้เสียชีวิตรวมทั้ง 8 ราย องค์การอนามัยโลก กล่าวว่า ขณะนี้กำลังดำเนินการสอบสวนความเป็นไปได้ของคูนอนในกลุ่มก้อนประเทศกินีติดต่อข้ามขอบแดนกับผู้ป่วย 2 รายในการระบาดเป็นกลุ่มก้อนประเทศโลบิเรียนี้มากกว่าในประเทศกินี